

Kulturdepartementet

Deres ref.:19/5404

Høringsuttalelse til NOU 2019:19 Jenterom, gutterom og mulighetsrom - Likestillingsutfordringer blant barn og unge

Skolen er en av samfunnets siste felles arenaer. Skolens doble samfunnsoppdrag, utdanning og danning, har også en sterk sosialiseringfunksjon. Likestilling er fremhevet som en verdi i Overordnet del av læreplanverket: «*Likeverd og likestilling er verdier som er kjempet fram gjennom historien, og som fortsatt må ivaretas og forsterkes. Skolen skal formidle kunnskap og fremme holdninger som sikrer disse verdiene. Alle elever skal behandles likeverdig, og ingen elever skal utsettes for diskriminering.*»

Videre nevnes også likestilling i det prioriterte tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling: Det rommer «*problemstillinger knyttet til miljø og klima, fattigdom og fordeling av ressurser, konflikter, helse, likestilling, demografi og utdanning.*»

Norsk Lektorlag vil kommentere de to viktigste forslagene i NOU 2019:19 for skolesektoren,

- a) et likestillingssekretariat i Utdanningsdirektoratet og
  - b) et kompetanseløft om likestilling og normkritikk
- Om det skal gjøres endringer i Utdanningsdirektoratets portefølje mener vi i Norsk Lektorlag at det er skolefaglige perspektiver som må styrkes. Vi støtter ikke forslaget om opprettelse av et eget likestillingssekretariat i Utdanningsdirektoratet.

Forslaget om et eget likestillingssekretariat i Utdanningsdirektoratet, hvor direktoratet instruerer og opplyser om innhold og metode, er ikke i tråd med ambisjonene om mer profesjonalisering innenfra for lærer- og lektorprofesjonene. Overordnet del punkt 3.5 sier: «*Alle ansatte i skolen må ta aktivt del i det profesjonelle læringsfellesskapet for å videreutvikle skolen. Det innebærer at fellesskapet reflekterer over verdivalg og utviklingsbehov.*» Vi mener dette ikke er forenelig med forslaget om et eget sekretariat som blant annet skal «*arbeide strategisk, systematisk og praktisk for å sikre at likestillingsperspektivet ivaretas*» (s. 246).

Kompetansemål om kjønn og likestilling er viktigere for skolens opplæring, enn et likestillingssekretariat vil kunne bli. I tillegg til omtalen av likestilling i formålsparagraf og Overordnet del av læreplanverket, er verdien likestilling konkretisert blant annet i omtalen av historiefagets sentrale verdier og via spesifikke kompetansemål i samfunnsfag i LK -20¹. Norsk Lektorlags fagutvalg har gjennom prosessen for fagfornyelsen bidratt til at vi har konkrete kompetansemål knyttet til kjønnslikestilling i læreplanverket.

---

¹ Blant annet i kompetansemål i samfunnsfag 7.trinn: drøfte kva likeverd og likestilling har å seie for eit demokrati, og utvikle forslag til korleis ein kan motarbeide fordommar, rasisme og diskriminering

Kompetansemål og omtale i overordnet del av likestilling som en viktig verdi for skolens arbeid er effektive og skolenære grep for økt elevkompetanse om likestilling, og trolig vesentlig mer virkningsfullt enn om Utdanningsdirektoratet skal utvides med et likestillingssekretariat.

- Norsk Lektorlag er enig i at lærere og lektorer bør ha faglig, didaktisk og pedagogisk kunnskap for å kunne undervise om likestilling i skolen. Samtidig ser vi større behov for et kompetanseløft for andre temaer og fag i skolen enn for et spesifikt kompetanseløft om likestillingsperspektiver og normkritikk.

Lektorlaget er enige med ekspertutvalget om at personalet i skolen burde ha nok faglig, didaktisk og pedagogisk kunnskap til å utfordre kjønnsstereotyper og bidra til å bryte tradisjonelle kjønnsroller. Samtidig mottar mange elever i dag undervisning fra lærere som mangler nødvendig fordypning i faget. Statistikk fra SSB viser at norsk skole mangler lærere med fagkompetanse i sentrale fag som engelsk, naturfag, mat og helse, og kunst og håndverk.

Vi frykter et eventuelt kompetanseløft i likestillingsperspektiver og normkritikk i praksis vil komme på bekostning av annen kompetanseutvikling som vi mener er mer kritisk avgjørende for bedre elevresultater. Lærer og lektorer i Norge får lite faglig etter- og videreutdanning sammenlignet med andre OECD-land. De som tok sin grunnutdanning som lærere for mange år siden har behov for faglig oppdatering, men får det i liten grad. Spesielt i årene som kommer må det settes av ressurser til etterutdanning og tid til implementering av fagfornyelsen, og til videreutdanning for å møte de gjeldende kompetansekravene. Vi mener dette må på plass, som et minimum, før en kan begynne å etter- og videreutdanne personalet i andre problemstillinger.

Å stille faglige kompetansekrav til SFO-ansatte, lærere, veiledere og pedagoger som driver spesialundervisning, og å inkludere likestilling i samtlige lærer- og lektorutdanninger, mener NL vil være langt mer virksomme tiltak med store ringvirkninger på sikt i skolesektoren, enn et likestillingssekretariat og et eget kompetanseløft på området.

Med vennlig hilsen

Rita Helgesen
leder
Norsk Lektorlag